

Hallituksen esitys jätelain muuttamisesta (HE 103/2024 vp)

Ympäristövaliokunta 8.11.2024

Jussi Kauppila, ympäristöministeriö

Esityksen tavoitteiden toteutuminen (1)

- Tarkentaako ja selkeyttääkö esitys kunnan ja jätteen haltijan välistä vastuunjakoa?
 - Lausunnoissa esitetty kritiikki jossain määrin perusteltua.
 - Epävarmuuksia tuotu esille myös hallituksen esityksessä.
 - Siirtymävaiheen jälkeen epävarmuudet vähentyvät.
- Ympäristöministeriön käsitys: kokonaisuutena ehdotus selkeyttää kunnan ja jätteen haltijan välistä vastuunjakoa verrattuna nykytilaan, koska se siirtää sote-toimipaikkojen jätehuollon pois kuntavastuulta riippumatta sote-palvelun laadusta ja laajuudesta.

Esityksen tavoitteiden toteutuminen (2)

- Parantaako esitys sote-palveluntuottajien ja laitosasumista järjestävien yksiköiden mahdollisuuksia järjestää omien jätteidensä jätehuolto yhtenä kokonaisuutena?
 - Ympäristöministeriön käsityksen mukaan parantaa.
 - Lausujat samaa mieltä.
- Avaako esitys yhdyskuntajätehuoltoa nykyistä enemmän jäteyritysten väliselle kilpailulle?
 - 1 % yhdyskuntajätteestä siirtyy kunnalta jätteen haltijan vastuulle

Ympäristövaikutukset/kierrätyksen edistäminen

- Yleisesti ottaen: muut ohjauskeinot, kuten kierrätykseen liittyvien lupamenettelyiden sujuvoittaminen ja taloudellinen ohjaus, kuten verotus, ovat kierrätyksen edistämisen kannalta tehokkaimpia.
- Vastuun siirtäminen kunnalta jätteen haltijalle (nyt 1 %):
 - jäte siirtyy hieman erilaisen sääntelyn ja selvästi heikomman valvonnan piiriin, jolloin jätehuollon laatu ja mm. erilliskeräyksen laajuus riippuvat paljolti jätettä tuottavan yrityksen omasta tahdosta; moni yritys ostaa jätehuollon sieltä, mistä sen halvimalla ja helpoimmalla saa → nämä seikat puoltavat jätehuollon laadun ja mm. kierrätysasteen laskua
 - toisaalta kasvava joukko yrityksiä on sitoutunut vastuullisuustavoitteisiin ja haluaa järjestää jätehuoltonsa kunnianhimoisesti, mikä avaa jätehuoltoyrityksille mahdollisuuden tarjota kunnan jätehuoltoon verrattuna monipuolisia ja räätälöityjä jätehuoltopalveluita, joissa erilliskeräys- ja kierrätysaste on korkea; lisäksi hyvinvointialueen hankintastrategioissa enenevästi ympäristöpainotuksia → nämä seikat puoltavat jätehuollon laadun ja mm. kierrätysasteen nousua

JL 32 §:n 1 momentin 2 kohta

- Säännöksen muuttaminen **ei sisälly esitykseen**, mutta sen sisällyttämistä on ehdotettu useissa yrityksissä edustavien asiantuntijoiden lausunnoissa.
- ”kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä jäte”
 - kunnalliset päiväkodit ja koulut (noin 2000 peruskoulua + toisen asteen oppilaitokset), katujen ja yleisten alueiden kunnossapito, kunnan hallinnon erilaiset toimitilat, kunnan järjestämät virkistys-, kulttuuri- liikuntatoiminnot sekä kunnan ylläpitämät vastaanottokeskukset (ei yksityiset koulut ja päiväkodit)
- Mahdollisen muutoksen päävaikutukset/merkitys
 - jätteen haltijan vastuulle siirtyvä jätemäärä olisi useampia prosentteja kunnan vastuulle kuuluvasta yhdyskuntajätteestä, näin ollen jätehuoltoyritysten liiketoimintamahdollisuuksien kannalta suurempi kuin nyt ehdotettava muutos
 - siirtäisi kunnan jätehuoltovastuun kunnalta kunnalle, koska jätteet syntyvät kunnan toiminnassa, ja kunta olisi tällöin jätteen haltija → kunnan olisi jatkossa hankittava erikseen edellä mainituille kunnan toimitiloille
 - hallinnollista taakkaa kunnalle
 - hyödyt?

Eräitä muita vastuiden määrittelyyn liittyviä kysymyksiä

- Remonttijätettä koskeva säännös
 - Nykykäytäntö selkeä ja tarkoituksenmukainen: omakätisen remontin jätteet voi viedä kunnan jätehuoltoon, mutta (remontti)yritykset hoitavat omat jätteensä → ei tarvetta muutoksille
- Loma-asuminen ja asuntolat
 - Vastuurajausta tarkennettu jäteasetuksen 6 §:ssä: hotellinomaisia palveluja tarjoavassa lomakylässä syntyvää jätettä ei pidetä vapaa-ajan asunnossa syntyvänä, kunnan vastuulla olevana jätteenä → ei tarvetta muutoksille
- Kivijalkasäännös (JL 32 § 1 mom. 3 kohta)
 - Ei muutosta oikeustilaan tai käytäntöihin, Maran huolet turhia: ravintola tms. kivijalkayritys voi liittyä kunnan jätehuoltoon, jos sopii tästä (vapaamuotoisesti) kiinteistön omistajan kanssa; jos jo liittynyt, mitään uusia toimia ei tarvita

Siirtymäsäännökseen sisältyvä irtisanomismahdollisuus

- Jätteen haltija voisi aikaistaa irtautumistaan kunnan jätehuollosta 6 kk:lla
- Kunnalle jonkin verran ylimääräistä taakkaa irtisanomisten käsittelystä
- YM: kyse on siitä, onko jätteen haltijan mahdollisuus aikaistaa vastuunsiirtoa puolella vuodella oikeassa suhteessa siihen kunnille aiheutuvaan hallinnolliseen (lisä)taakkaan, jota irtisanomisten käsittely tuottaa.
- Kuntaliiton tekninen korjausehdotus siirtymäsäännökseen on selkeyttävä (kunnan vastuun lakkaaminen, kun jätteen haltijan vastuu alkaa irtisanomisen seurauksena)

Jätelain muutosten arviointi

- Ympäristövaliokunnan jätelain muutoksen (HE 40/2021 vp) yhteydessä edellyttämä JÄTEJÄLKI-arviointi on käynnistynyt vuonna 2022 ja valmistuu loppuvuodesta 2025, jolloin arvioinnin tulokset esitellään valiokunnalle.
- ei tehdä lainsäädännön arviointineuvoston ehdottamaa arviota useiden lainmuutosten yhteisvaikutuksista, vaan siinä keskitytään ennen kaikkea vuoden 2021 muutoksen vaikutuksiin, kuten vai-
kutuksiin pk—yritysten asemaan ja jätteiden kierrätysasteen kehittymiseen.
- vaikea yksiselitteisesti tunnistaa, mistä yksittäisestä jätelain muutoksesta erilaiset vaikutukset ovat aiheutuneet
- Ympäristöministeriö ei kannata uusien arviointien käynnistämistä, koska mittavakaan arviointi ei antaisi sääntelyn kehittämisen kannalta relevanttia uutta tietoa.
- Jatkuvan muuttelun keskeisin vaikutus tiedetään jo: heikentää toimintaympäristön ennakoitavuutta sekä ylläpitää julkisten ja yksityisen sektorin välisiä ristiriitoja, millä on haitallinen vaikutus jätehuollon kehittämiseen ja kiertotalouden edistämiseen.

Kiitos!

jussi.kauppila@gov.fi

+358 295 250 085

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment